

Datum

2025-01-09

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

FSN-2024-5068

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss angående Remiss Socialdepartementet -
Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och
sjukvård (SOU 2024:72)
STK-2024-1628**

Funktionsstödsnämnden föreslås lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Funktionsstödsnämnden har ombetts lämna synpunkter kring en utredning om stärkt medicinsk kompetens i kommuner. Utredningen föreslår genomförande av vissa förslag från en tidigare utredning (SOU 2022:41), ger nya författningsförslag kring läkarmedverkan samt ett antal förslag kring kompetensförsörjningen avseende legitimerade professioner i kommunernas hälso- och sjukvård.

Funktionsstödsnämnden ställer sig i huvudsak positiv till utredningens bedömningar och förslag, men motsätter sig förslaget att det ska vara möjligt för kommuner att anställa läkare i den kommunala primärvården.

Yttrande

Funktionsstödsnämnden har ombetts lämna synpunkter kring en utredning om stärkt medicinsk kompetens i kommuner. Utredningen föreslår genomförande av vissa författningsförslag från en tidigare utredning (SOU 2022:41, om en äldreomsorgslag och stärkt medicinsk kompetens i kommuner), ger nya författningsförslag kring läkarmedverkan samt ett antal förslag kring kompetensförsörjningen avseende legitimerade professioner i kommunernas hälso- och sjukvård.

Funktionsstödsnämnden lämnar synpunkter kring vissa bedömningar, förslag och konsekvensbeskrivningar. Avsnitt som funktionsstödsnämnden inte har invändningar eller andra synpunkter kring, kommenteras inte i yttrandet. Yttrandet följer utredningens disposition, med hänvisning till kapitel- eller avsnittsnummer i utredningen. Kapitel- och avsnittsrubriker har dock en något justerad formulering, så att de inte ska uppfattas som funktionsstödsnämndens åsikter.

4.1 Utredningen föreslår att läkarmedverkan stärks inom ramen för befintliga strukturer

Funktionsstödsnämnden instämmer i utredningens bedömning att bättre samverkan mellan region och kommun kan ge en mer välfungerande läkarmedverkan i den kommunala hälso- och sjukvården. Vidare anser funktionsstödsnämnden att det är positivt att utredningen återkommande betonar vikten av teamarbete i olika sammanhang. Funktionsstödsnämnden anser att en ytterligare effekt av bättre samverkan är ökade möjligheter till kompetenshöjning inom regionens hälso- och sjukvård kring funktionsstödsnämndens målgrupper, vilket gynnar en god, säker och jämlik vård.

4.1.1 Utredningen föreslår genomförande av redan lämnade förslag om lagkrav på tillgång till medicinsk bedömning dygnet runt

Utredningen föreslår att författningsförslag från SOU 2022:41 genomförs:

- Lagkrav på att regionen ska säkerställa att personer inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården vid behov kan få en medicinsk bedömning av läkare dygnet runt
- Lagkrav på att kommunen ska säkerställa att personer inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården vid behov kan få en medicinsk bedömning av sjuksköterska dygnet runt

Funktionsstödsnämnden är positiv till båda förslagen.

Funktionsstödsnämnden besvarade remiss om SOU 2022:41 och framförde då avseende medicinsk bedömning av sjuksköterska att den kommunala primärvården sedan många år är underfinansierad och behöver en hållbar resursförstärkning för att fullt ut uppfylla lagkraven, både idag och i framtiden. Funktionsstödsnämnden utreder denna synpunkt och anser att såväl tidigare som föreliggande utredning inte tar tillräcklig hänsyn till behovet av finansiering.

4.2 Utredningen föreslår stärkta avtal om läkarmedverkan

Utredningen bedömer att avtal om läkarmedverkan behöver bli tydligare i utformning, former och innehåll samt kring åtgärder om avtal inte följs.

Funktionsstödsnämnden delar utredningens bild av att dagens avtal kan vara otydliga, kan sakna tydlig styrning på central nivå i praktiken, följs upp alltför sällan, kan främja stuprörstänkande och kan innebära otillräcklig säkring av läkarmedverkan under jourtid.

4.2.3 Utredningen föreslår stärkta avtal genom ett bemyndigande att meddela föreskrifter om läkarmedverkan

Utredningen föreslår förändringar i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) samt i hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80), som medger föreskrifter om läkarmedverkan. Funktionsstödsnämnden är positiv till att vårdgivarna i regioner och kommuner får ett bättre stöd kring dessa avtal. Kommunen lägger stora resurser på samverkan med regionen i olika forum och funktionsstödsnämnden bedömer att en ökad tydlighet torde ge effektivare samverkan och därmed gynna en god och säker vård.

4.4.3 Utredningen anser inte att det bör införas sanktioner inom läkarmedverkan

Funktionsstödsnämnden instämmer i utredningens bedömning att ett system med sanktioner kring regionens ansvar för läkarmedverkan inte bör införas, eftersom det skulle vara negativt för samarbetet och inte i sig leda till bättre vård.

Funktionsstödsnämnden anser också att det skulle innebära en ökad administrativ börda för vårdgivarna.

4.6.4 Utredningen föreslår genomförande av redan lämnade förslag om lagkrav på medicinsk kompetens på ledningsnivå

En ledningsansvarig för kommunal hälso- och sjukvård i alla kommuner

Funktionsstödsnämnden är i grunden positiv till förslaget om att det ska finnas medicinsk kompetens på ledningsnivå i kommuner. Utredningen uppmärksammar möjligheten att till denna roll använda sådan kompetens som redan finns i kommunerna. Funktionsstödsnämnden anser att den ledningsansvariga funktionen behöver ha gedigen kunskap, reella förutsättningar för uppdraget och tydliga formella mandat. Funktionsstödsnämnden ser en utmaning avseende funktionens placering och uppdrag med anledning av att Malmö stad är en stor kommun och dessutom inte har någon nämnd med övergripande hälso- och sjukvårdsansvar.

En ledningsansvarig för planering, uppföljning och samordning av regionens hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunerna

Funktionsstödsnämnden är positiv till förslaget och anser att det är mycket viktigt att denna funktion har hög tillgänglighet och ett tydligt mandat för samverkan med företrädare för den kommunala hälso- och sjukvården.

5 Om en ordning där kommuner kan anställa läkare

Utredningen presenterar författningsförslag som möjliggör att kommuner själva anställer läkare. Utredningen redovisar såväl inhämtade farhågor och svårigheter som möjliga positiva effekter. Funktionsstödsnämnden anser att farhågorna och svårigheterna vida överstiger de möjliga positiva effekterna. Funktionsstödsnämnden är negativ till förslaget, inte minst på grund av risken för att det uppstår ojämlikhet i landets kommunala primärvård. Funktionsstödsnämnden anser att förbudet för kommuner att anställa läkare ska kvarstå. Se vidare under 8.1.5, ”Utredningens bedömning av konsekvenser av förslaget om en ordning där kommunerna kan anställa läkare”.

7 Om nya karriär- och utbildningsmöjligheter i kommunal hälso- och sjukvård

7.2.1 Om nationell ledarskapsutbildning för chefer inom den kommunala hälso- och sjukvården

Funktionsstödsnämnden är positiv till förslaget att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram en nationell ledarskapsutbildning särskilt anpassad för chefer inom kommunal hälso- och sjukvård.

Funktionsstödsnämnden ser behov av kontinuerlig kompetensutveckling hos såväl chefer som övriga medarbetare, och instämmer i utredningens bedömning att ledarskapet är extra viktigt inom kommunal hälso- och sjukvård eftersom det finns en stor mängd samarbetspartners inom annan hälso- och sjukvård och eftersom kommuner även bedriver verksamhet enligt SoL och/eller LSS.

Funktionsstödsnämnden anser att det är viktigt att denna utbildning riktar sig till samtliga verksamhetschefer enligt HSL i kommuner – alltså inte enbart chefer för verksamhet med legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, utan även chefer för verksamheter som bedrivs enligt socialtjänstlagen eller LSS och där det bedrivs hälso- och sjukvård av icke legitimerad personal genom delegering.

7.2.2 Om försöksverksamhet med Magnetmodellen i kommunal hälso- och sjukvård

Funktionsstödsnämnden är positiv till förslaget om försöksverksamhet med Magnetmodellen med statliga anslag.

7.2.3 Om fler specialistsjuksköterskor i kommunal hälso- och sjukvård

Funktionsstödsnämnden är mycket positiv till att särskilda medel föreslås avsättas till kommuner avseende specialistutbildning för sjuksköterskor.

7.2.5 Om kontinuerlig fortbildning i kommunal hälso- och sjukvård

Utredningen bedömer att den pågående utredningen om behörighet och yrkesreglering inom hälso- och sjukvård och tandvård (dir. 2023:148) bör utreda frågan och eventuellt utarbeta ett förslag kring kontinuerlig fortbildning för legitimerade professioner inom kommunal hälso- och sjukvård. Funktionsstödsnämnden ifrågasätter inte utredningens bedömning, men vill framföra att fortbildning är avgörande för en god och säker vård och att kommunerna behöver resursförstärkning för löpande kompetensutveckling, i väntan på utredningens eventuella förslag och ett eventuellt genomförande.

7.2.6 Om ett breddat VULF-avtal

Funktionsstödsnämnden har tidigare besvarat remiss inom detta område och är mycket positiv till förslaget om att VULF föreslås omfatta såväl studerande till sjuksköterska som till arbetsterapeut och fysioterapeut.

8 Utredningens konsekvensutredning

Utredningen föreslår införa fyra tidigare förslag i lag och hänvisar till tidigare konsekvensutredning i SOU 2022:41 om äldreomsorgslag och stärkt medicinsk kompetens i kommuner.

- Lagkrav på att regionerna ska erbjuda medicinsk bedömning av läkare dygnet runt.
- Lagkrav på att kommunerna ska erbjuda medicinsk bedömning av sjuksköterska dygnet runt.
- Lagkrav på en ledningsansvarig för kommunal hälso- och sjukvård i alla kommuner.
- Lagkrav på en ledningsansvarig för regionens hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunerna.

8.1.3 Utredningens syn på hur förslagen om krav på tillgång till medicinsk bedömning dygnet runt påverkar finansieringsprincipen

Utredningen uttrycker en förståelse för invändningar som tidigare har framförts om att tillgång till medicinsk bedömning dygnet runt kan anses utgöra ett nytt åtagande för kommuner och regioner. Utredningen redogör därefter för sin uppfattning att förslagen från SOU 2022:41 avser förtydliga ett grunduppdrag för regioner och kommuner, vilket inte är ett nytt åtagande som aktualiserar finansieringsprincipen.

I remissvar avseende SOU 2022:41 (FSN-2022-2737) framförde funktionsstödsnämnden sin synpunkt: Även om utredningens förslag enbart innebar förtydliganden, är den kommunala primärvården sedan många år underfinansierad och behöver tillskott för att kunna tillgodose både dagens och morgondagens behov. Funktionsstödsnämnden vidhåller att det behövs mer än förtydligande lagformuleringar för att fullt ut förverkliga intentionerna i befintlig och föreslagen lagstiftning, det behövs långsiktig finansiering.

8.1.5 Utredningens bedömning av konsekvenser av förslaget om en ordning där kommunerna kan anställa läkare

Utredningen bedömer att förslaget ger kommunerna en ökad bestämmanderätt och möjligheten att agera självständigt vid extraordinära händelser, att det kan stärka vården för patienter och att borttagande av förbud innebär ett likställande av all hälso- och sjukvård. Funktionsstödsnämnden ser en risk för ojämlig vård om olika kommuner gör på olika sätt. Dels blir det skillnad mellan kommuner som har respektive inte har egna läkare, dels blir det även skillnad mellan de kommuner som har läkare, eftersom det kan se olika ut beroende på kommunernas resurser och upplägg.

Funktionsstödsnämnden anser att det hela riskerar bli otydligt. Vidare ser funktionsstödsnämnden inte några självklara arbetsuppgifter som skulle kunna ankomma specifikt på en kommunal läkare, eftersom regionen har sitt ansvar. Funktionsstödsnämnden anser att förbudet för kommuner att anställa läkare ska kvarstå.

8.3 Ikraftträdande

Funktionsstödsnämnden tolkar utredningen som att samtliga förslag, även de som plockats upp från SOU 2022:41, föreslås träda i kraft 1 juli 2026.

Funktionsstödsnämnden anser att det kan bli ont om tid för vårdgivarna, om beslut dröjer.

Ordförande Roko Kursar

Ansvarig utredare Moana Zillén

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]